

Місячний Економічний Моніторинг України

№256, травень 2026 року

Резюме

- За даними Держстату, Реальний ВВП знизився на 0,5% дпр в першому кварталі 2026 року.
- Реальний ВВП за оцінкою ІЕД зріс на 1,0% дпр в квітні.
- У квітні Україна імпортувала 558,3 тис. МВт-год, що на 40% менше ніж у березні. Експорт становив 33,3 тис. МВт-год.
- Станом на 11 травня в підземних сховищах газу України зберігалось 5,89 млрд м³ природного газу (доступний газ без урахування технічного), що на 12% більше, ніж в квітні.
- У квітні морські порти України перевалили 8,2 млн т вантажів (+36% дпр).
- В квітні залізницею перевезено 2,95 млн т зернових, що на 1,1% менше порівняно з березнем, але є найвищим показником із листопада 2024 року.
- Імпорт товарів у квітні зріс на 42% до 8,8 млрд дол. США через зростання імпорту всіх основних категорій товарів.
- ЄС схвалив нову програму підтримки для України у сумі 90 млрд євро – Ukraine Support Loan.
- Уряд схвалив зміни до Держбюджету на 2026 рік, щоб підвищити фінансування сектору оборони та безпеки, а також Планів стійкості.
- У березні інфляція прискорилась до 8,6% дпр передусім через стрімке підвищення цін на пальне внаслідок війни на Близькому Сході.
- НБУ залишив облікову ставку на рівні 15% річних на тлі високої невизначеності.

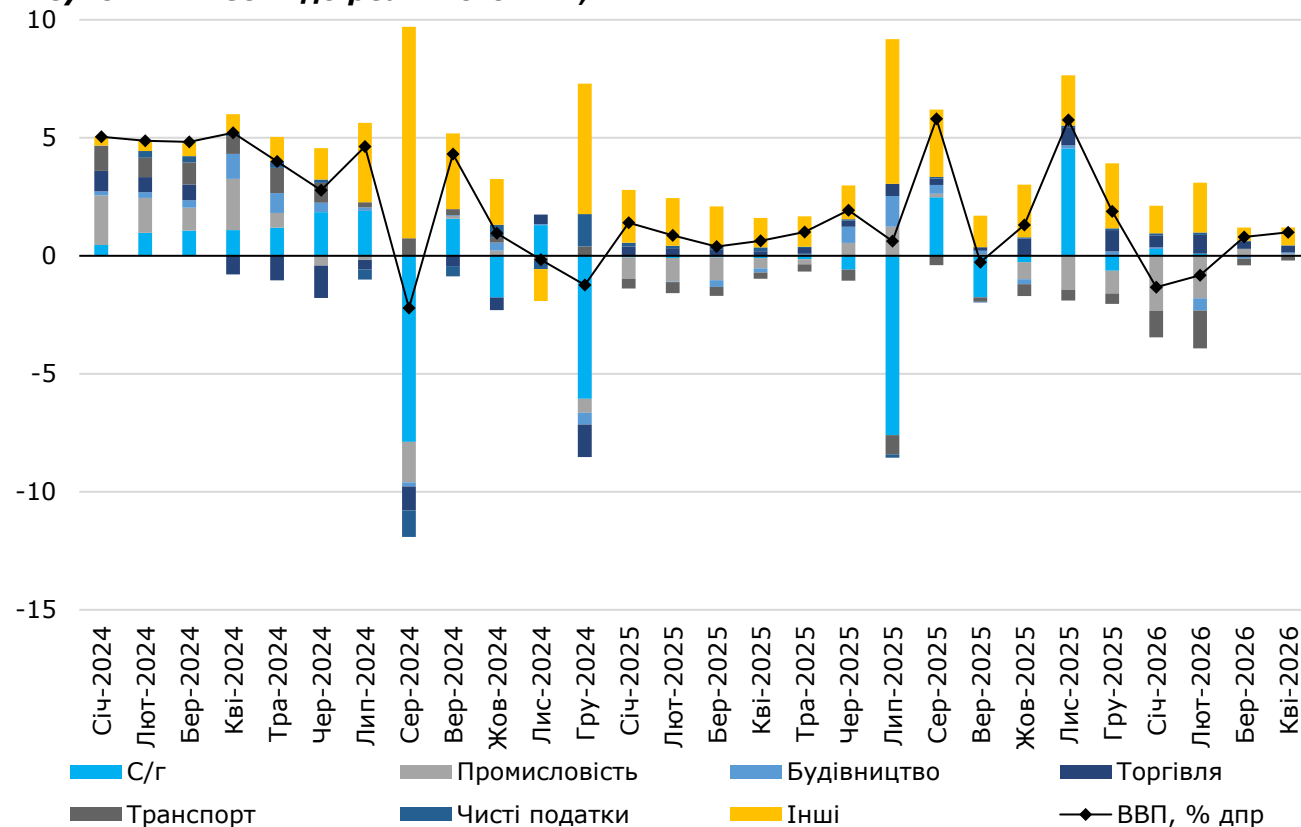
ВВП та реальний сектор: Реальний ВВП знизився на 0,5% дпр в першому кварталі 2026 року

Держстат. За даними Держстату, у березні добувна промисловість прискорила зростання до 10,8% дпр. Видобуток газу та нафти продовжив зростати більш ніж на 20% дпр, тоді як видобуток залізної руди скоротився на 11,4% дпр (у березні — на 26% дпр). Стабільніше постачання мережевої електроенергії підтримало зростання переробної промисловості на 6,2% дпр у березні. При цьому, хімічна промисловість зростає на 4,7% дпр, а металургія — на 20% дпр. Виробництво машинобудування скоротилося, хоча підгалузі, які, ймовірно, пов'язані з сектором оборони, суттєво наростили випуск. Виробництво та розподілення електроенергії і газу скоротилися на 11,8% дпр (порівняно з падінням на 21,2% дпр у лютому). Роздрібний товарооборот пришвидшив темпи зростання.

За попередньою оцінкою Держстату, реальний ВВП у першому кварталі 2026 року скоротився на 0,5% дпр (наша оцінка становила падіння на 0,6% дпр).

Оцінка ІЕД. За оцінкою ІЕД у квітні реальний ВВП зріс на 1,0% дпр (оцінку зростання за березень переглянуто до 0,8% дпр). Менше споживання електроенергії та газу через більш раннє завершення опалювального сезону, а також відремонтовані потужності генерації та передачі електроенергії забезпечили переважно безперебійне постачання електроенергії попри меншу кількість сонячних днів, ніж у березні. Водночас війна на Близькому Сході призвела до зростання цін на пальне, що збільшило витрати бізнесу.

Рисунок 1: Внески до реального ВВП, в.п.

Джерело: оцінка ІЕД

В квітні дещо поліпшився доступ до електроенергії завдяки частковому відновленню генерації завдяки ремонтам. При цьому, ситуація в секторі залишилась складною. За нашою оцінкою виробництво електроенергії та розподіл газу скоротилися на 7% дпр. Реальна ВДВ в добувній промисловості у квітні зростає лише на 1% дпр з низької бази через перебої у видобутку газу та залізної руди внаслідок обстрілів росією. Реальна ВДВ у переробній промисловості за оцінкою зростає на 4% дпр, сповільнення пов'язано з падінням виробництва в металургії. Зростання реальної ВДВ у торгівлі ми оцінюємо на рівні 4% дпр, що відображало зростання попиту та позитивні настрої бізнесу. Падіння реальної ВДВ у транспорті ми оцінюємо приблизно

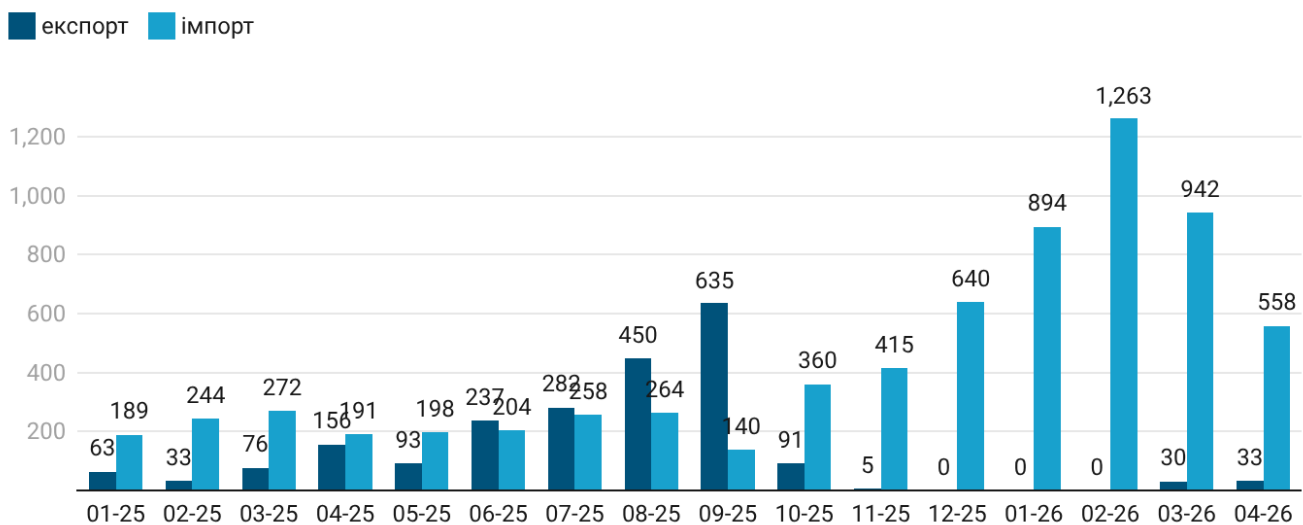
на 7% дпр через вищу вартість пального, менші обсяги перевезень залізної руди та нафти, а також продовження російських атак. Будівництво, ймовірно, продемонструвало невелике зростання.

Енергетика: Імпорт електроенергії та газу скоротився

Електроенергія. Росія продовжує атаки на енергетичну інфраструктуру по всій країні. Несподівано холодна погода на початку квітня та неповністю продумане регулювання призвели до скорочення зовнішніх поставок електроенергії і дефіциту виробництва в окремі години доби у першій декаді квітня. 31 березня закінчився термін дії постанови НКРЕКП про тимчасове підвищення прайс-кепів на окремих сегментах ринку електроенергії, що знизило граничні ціни та зменшило імпорт електроенергії. Проблема дефіциту виробництва посилювалася і тим, що два атомні енергоблоки були зупинені для технічного обслуговування. Крім того, уряд скасував механізм PSO для виробників електроенергії, які використовують природний газ. Відповідно, газові електростанції ставали збитковими протягом більшої частини доби, що призводило до їх зупинки. У робочі дні першої декади квітня «Укренерго» обмежувало споживання для промислових споживачів у всіх регіонах. Водночас вдалося частково відновити зруйновані енергопотужності, що поліпшило ситуацію на ринку електроенергії.

У квітні Україна імпортувала 558,3 тис. МВт-год, що на 40% менше ніж у березні. Найбільша частка надходить з Угорщини (55%). Експорт електроенергії залишився майже незмінним – 33,3 тис. МВт-год порівняно з 30,2 тис. МВт-год у березні.

Рисунок 2: Експорт та імпорт електроенергії у 2025–2026 роках, тис. МВт-год

Примітка: Показники на основі даних про комерційні перетоки електроенергії до/з України. Дані митниці можуть відрізнятися від цих показників.

Джерело: ExPro.

Борг «Укренерго» перед учасниками балансуючого ринку досяг рекордних 30,9 млрд грн. З початку 2026 року борг Укренерго зріс на 40%. Водночас борг учасників балансуючого ринку перед «Укренерго» становить 46,3 млрд грн. Основною причиною зростання боргу є заборона відключення електропостачання деяких споживачів через борги, переважно державних підприємств і комунальних компаній.

Набув чинності Закон щодо імплементації європейського законодавства з питань інтеграції енергетичних ринків (законопроект 12087-д). Закон передбачає об'єднання сегментів ринку з європейськими торговельними зонами, впровадження європейської моделі готовності до ризиків в електроенергетиці та механізмів забезпечення потужностей. Об'єднання ринків дозволить автоматично розподіляти потужності на міждержавних перетинах.

Газ. Продовжилися атаки росії на газові об'єкти «Нафтогазу» в Полтавській та Сумській областях. Через тимчасову втрату видобутку та холодну погоду у частині квітня «Нафтогаз» закачував менше газу, ніж за інших обставин, та може бути змушений імпортувати додаткові

обсяги газу до початку опалювального сезону. Комерційне постачання газу з-за кордону у чистому виразі в квітні скоротилося до 29 млн м³ проти 789 млн м³ у березні через високі ціни на природний газ у Європі.

Станом на 11 травня в підземних сховищах газу України зберігалось 5,89 млрд м³ природного газу (доступний газ без урахування технічного), що на 12% більше, ніж станом на 12 квітня. Сховища заповнені на 19,2%, що вище, ніж на аналогічні дати 2023–2025 років.

Кабінет Міністрів України затвердив Програму розвитку виробництва біометану на період до 2035 року. Згідно з програмою, метою України є досягнення виробництва біометану 1 млрд м³ на рік до 2030 року та збільшення його до 2,1 млрд м³ у наступні 5 років – до 2035 року.

Нафта. Україна завершила ремонт ділянки нафтопроводу «Дружба», пошкодженої внаслідок російського удару. Вранці 22 квітня розпочалося заповнення трубопроводу нафтою з білоруського боку. Транзит російської нафти українською ділянкою нафтопроводу «Дружба» відновився.

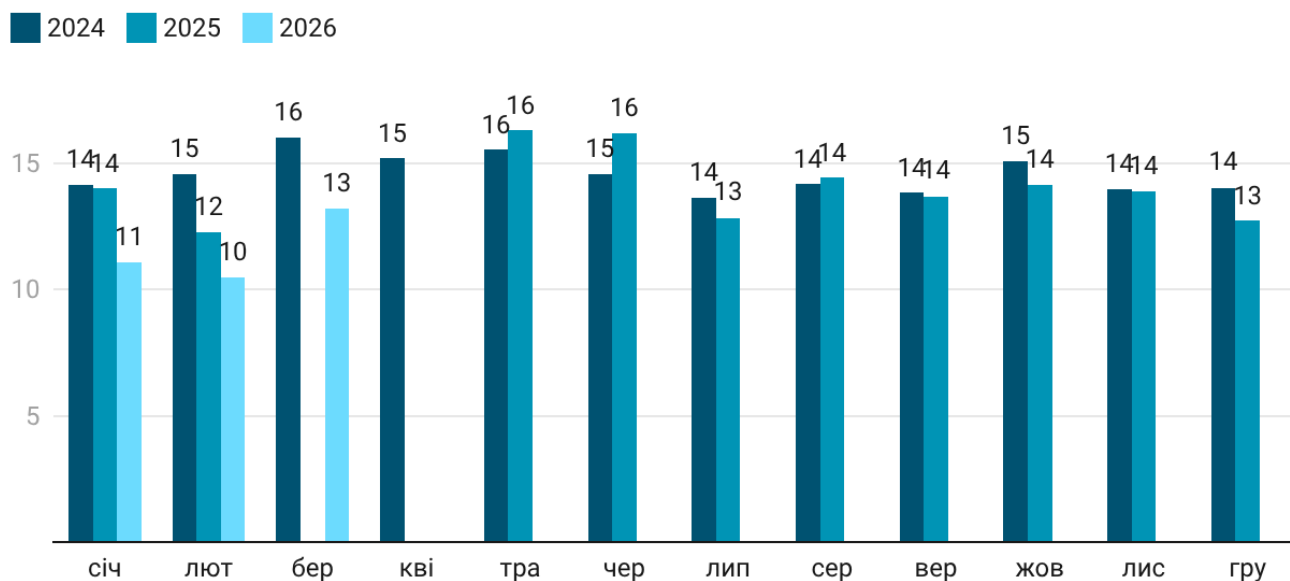
Транспорт: Обсяги перевезень вантажів відновлюються

Морський транспорт. Продовжуються інтенсивні атаки на портову інфраструктуру Великої Одеси та Дунайського регіону. Від початку 2026 року пошкоджено 193 об'єкти портової інфраструктури та 25 цивільних суден, що підтримує високі страхові та операційні витрати для експортерів.

Попри безпекові ризики, робота Українського морського коридору залишається стабільною. Станом на травень через нього пройшло понад 7,4 тис. суден, якими перевезено близько 192 млн т вантажів, з яких понад 116 млн т — аграрна продукція. У I кварталі 2026 року українські порти перевалили понад 21 млн т вантажів, виконавши план перевалки на 98%; контейнерний сегмент зріс на 43% дпр. У квітні морські порти України перевалили 8,2 млн т вантажів (+36% дпр). Перевезення зернових у напрямку морських портів у квітні становили 2,37 млн т (-0,2% дпм).

Залізничний транспорт. Продовжуються атаки на залізничну інфраструктуру та рухомий склад у Харківській, Дніпропетровській, Запорізькій, Полтавській і Миколаївській областях. Пошкоджень зазнавали локомотиви, вагони, депо, вокзали та системи енергоживлення, що періодично впливало на графіки руху та збільшувало навантаження на резервний парк. У відповідь «Укрзалізниця» продовжила розширення мережі модульних укриттів на вокзалах і прифронтових станціях.

Рисунок 3: Залізничні вантажні перевезення, млн т

Джерело: Держстат

У березні залізниця перевезла 13,2 млн т вантажу (+26% дпм). В квітні залізницю перевезено 2,95 млн т зернових, що лише на 1,1% менше порівняно з березнем, але стало найвищим

показником із листопада 2024 року. З початку 2026 року обсяги перевезень зернових перевищили 11,4 млн т (+13,1% дпр).

У пасажирському сегменті «Укрзалізниця» отримала перші нові пасажирські вагони виробництва КВБЗ у межах програми оновлення рухомого складу. Також із 25 квітня компанія запровадила гнучке формування вартості квитків залежно від сезонності, попиту та заповнюваності поїздів, що має дозволити ефективніше управляти навантаженням на популярних маршрутах.

Автомобільний транспорт. У квітні обсяг автомобільного експорту агропродукції через пункти пропуску становив 285,3 тис. т (-14,4% дпм) після рекордного березня. У березні вантажівками перевезено 12,2 млн т вантажу (+18% дпр).

У травні уряд продовжив спрощення регулювання міжнародних перевезень. Для системи ЄКМТ (система міжнародних дозволів для вантажних перевезень між країнами Європи та Азії) об'єднано технічний контроль і сертифікацію вантажівок в одну процедуру. Техогляд і видачу сертифікатів тепер зможуть проводити всі акредитовані суб'єкти, а не лише державне підприємство, що має посилити конкуренцію на ринку та знизити витрати перевізників.

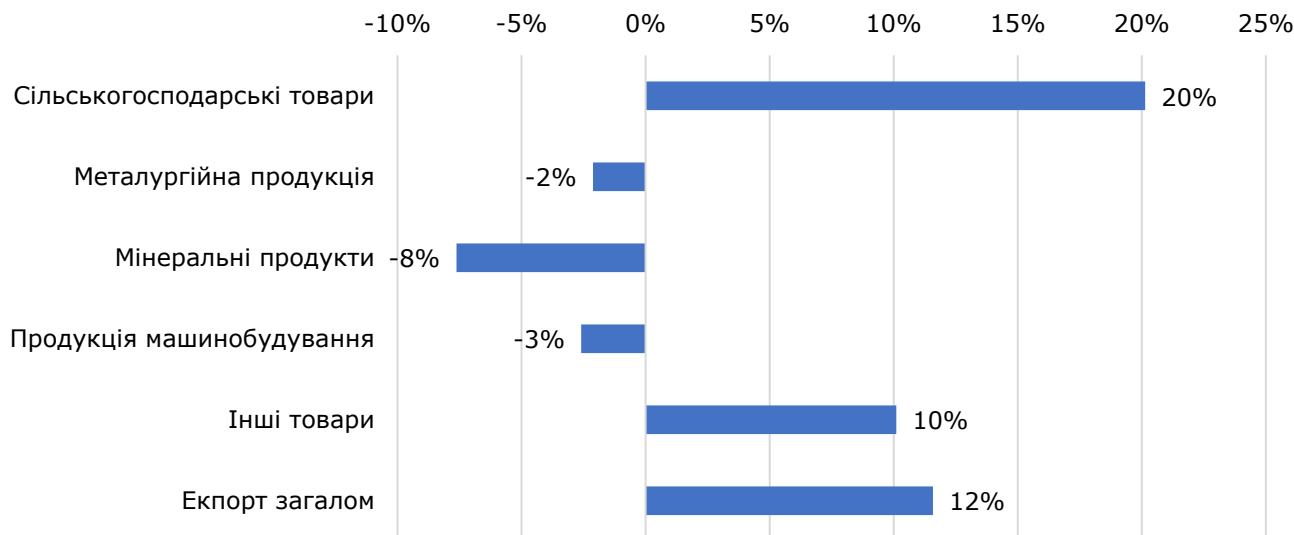
Верховна Рада ратифікувала угоду про міжнародні автомобільні перевезення з Марокко. Угода дозволить українським перевізникам здійснювати прямі та транзитні рейси без використання посередників через треті країни, що має розширити географію перевезень та знизити логістичні витрати бізнесу.

В сфері міжобласних автобусних перевезень розпочато переведення дозволів в електронний формат: перевізники вже можуть замінювати паперові документи електронними та працювати з ними онлайн.

Зовнішня торгівля: Імпорт стрімко зріс

Експорт в квітні 2026 року зріс на 12,0% дпр до 3,7 млрд дол. США. Це було передусім спричинене стрімким зростанням експорту аграрної продукції (на 20% дпр), яке, ймовірно, пов'язане відновленням експорту після дещо відкладеного експорту зернових (пшениці та кукурудзи) в січні та лютому, коли компанії стикались з браком доступу до електроенергії та проблемами логістики. Також аграрний експорт підтримували високі ціни на соняшникову олію. При цьому, експорт мінеральної продукції скоротився на 8% дпр через падіння експорту залізної руди на 18% дпр в тонах.

Рисунок 4: Динаміка експорту товарів у квітні 2026 року, % дпр

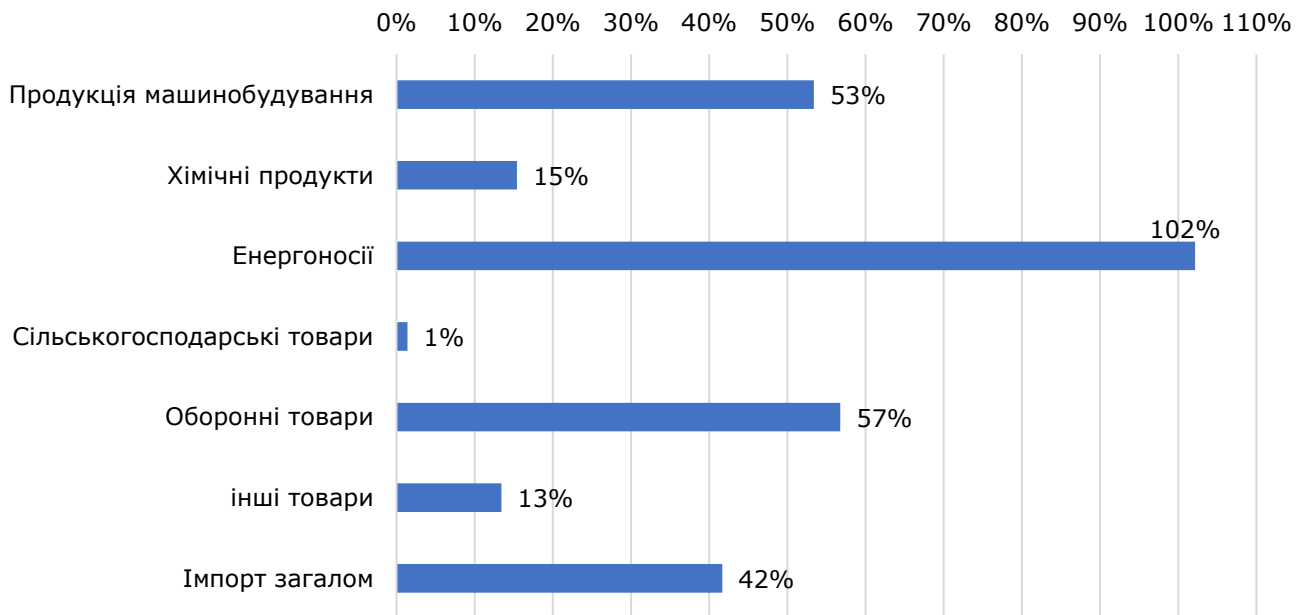
Джерело: Власні розрахунки за даними Державної митної служби

Експорт металургії скоротився на 2% дпр, що частково може бути пов'язано запровадженням СВМ в ЄС. При цьому, падіння в номінальному виразі могло бути би глибшим, якби не зросла ціна на ряд товарних позицій. Так, експорт труб та профілів з чорного металу впав в реальному виразі на майже 40% дпр, тоді як середня ціна зросла на близько 30% дпр. Водночас експорт чавуну зріс на 51% дпр в тоннах з низької бази. Також зріс експорт (номінальний та фізичний) прокату.

Також у річному порівнянні знизився експорт продукції машинобудування з високої бази порівняння. При цьому, він був найбільшим за останні 10 місяців.

Імпорт товарів у квітні зріс на 42% до 8,8 млрд дол. США через зростання імпорту всіх основних категорій товарів. Імпорт енергоносіїв зріс більш ніж вдвічі через більші обсяги та вищу вартість імпорту пального, хоча обсяги імпорту нафтопродуктів дещо знизились порівняно з березнем на фоні рекордних цін імпорту. Імпорт газу та електроенергії також був високим порівняно з низькою базою. Надалі зростав импорт продукції машинобудування (на 53%) через високий попит на компоненти БПЛА та автомобілі з боку сил обороти та безпеки. Імпорт енергетичного обладнання залишався високим. Так, импорт акумуляторів зріс в 4,3 рази (дещо повільніше, ніж в березні). Дещо скоротився импорт легкових автомобілів, що може бути пов'язано зі скасуванням пільг на импорт автомобілів, хоча темпи зниження залишились несуттєвими.

Рисунок 5: Динаміка імпорту товарів за основними групами у квітні, % дпр

Джерело: Власні розрахунки за даними Державної митної служби

Фіскальна політика: Очікуються зміни до Держбюджету на 2026 рік

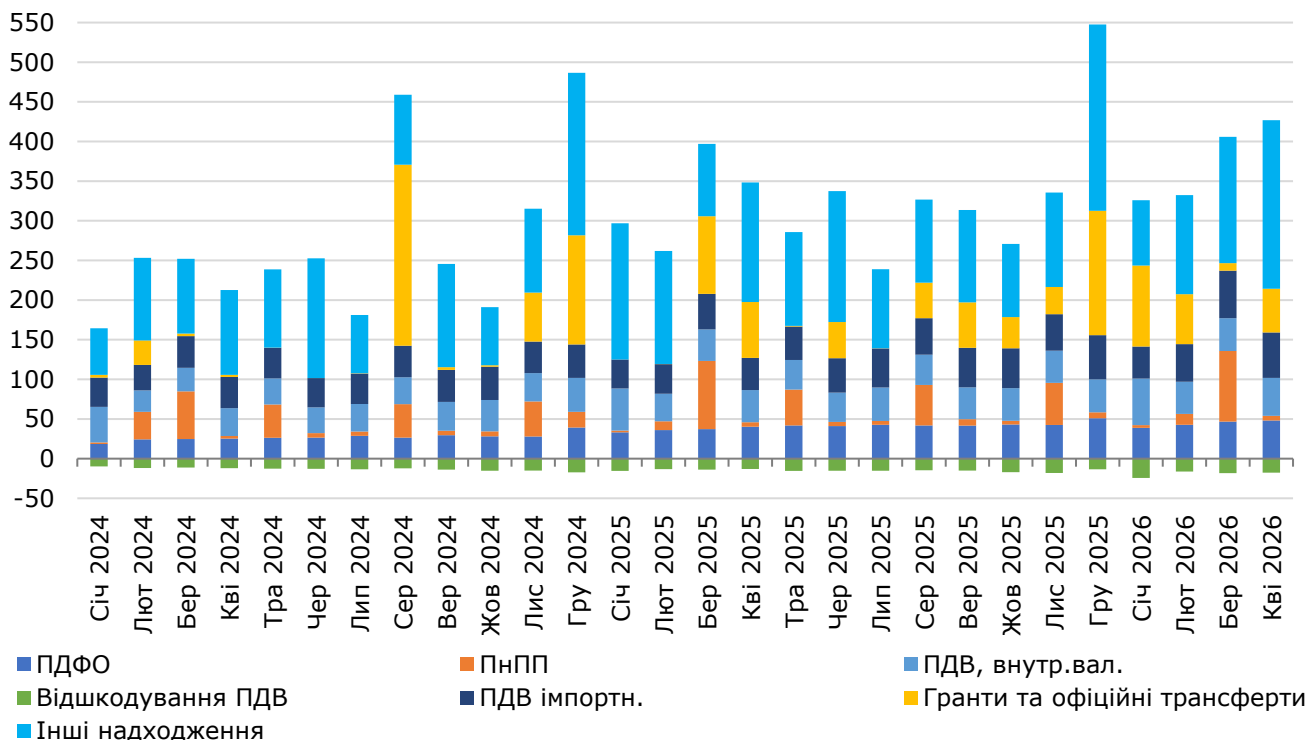
Доходи. За попередніми даними, доходи Державного бюджету бюджету у квітні 2026 року зросли на 20,3% дпр до 409 млрд грн (у березні вони становили 393 млрд грн), передусім завдяки вищим доходам спеціального фонду. Доходи спецфонду передусім пов'язані з військовою допомогою.

Доходи загального фонду Держбюджету склали 303 млрд грн та зросли на 10,1% дпр або на 13,3% дпм. Гранти надійшли в межах ERA у сумі 55,1 млрд грн в еквіваленті (гранти дорівнювали 70,6 млрд грн у квітні 2025 року та 9,5 млрд грн у березні 2026 року). Також в квітні НБУ перерахував 73 млрд грн прибутку до Держбюджету, а всього цього року має надійти 146 млрд грн прибутку за результатами аудиту.

Надходження податку на прибуток підприємств сягнули 5,9 млрд грн та були на 5,6% вищими, ніж торік. Доходи від ПДФО включно з військовим збором, що зараховується до Держбюджету, зросли на 19,5% дпр. Чисті надходження внутрішнього ПДВ зросли до 30 млрд грн, оскільки валові надходження внутрішнього ПДВ збільшилися на 18,0% дпр до 47,9 млрд грн через поживлення попиту. При цьому, відшкодування ПДВ зросли на 27,9% дпр до 17,6 млрд грн, що менше за середній показник першого кварталу. ПДВ з імпорту дещо знизився до 57,3 млрд грн (але все ще +41% дпр) з березневого рекорду 59,9 млрд грн (+33,5% дпр) через вищий импорт пального у березні (у номінальному вимірі).

За даними Мінфіну податкові надходження у квітні були перевиконані: доходи, що адмініструє Державна податкова служба, — на 4,2% (3,8 млрд грн), а Державна митна служба — на 1% (0,8 млрд грн).

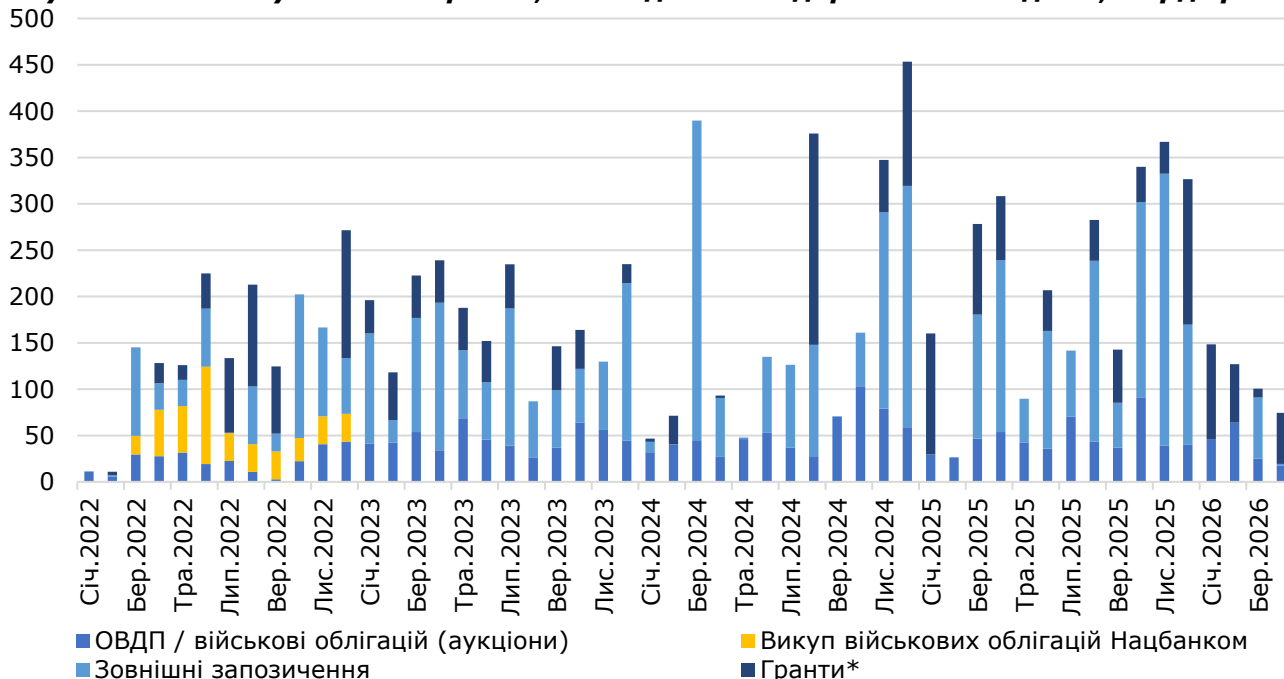
Рисунок 6: Доходи Державного бюджету, млрд грн

Джерело: Мінфін

Фінансування: В квітні розміщення ОВДП становили лише 17,3 млрд грн в еквіваленті, що суттєво менше, ніж раніше. При цьому залучення були забезпечені випуском валютних ОВДП: 100 млн дол. США та 201 млн євро, що дещо менше, ніж уряд витратив на обслуговування та погашення за валютними ОВДП. Така політика, ймовірно, пояснюється стратегією Мінфіну по зниженню вартості боргу: доходність за гривневими паперами була 15,67% річних, доларових – 3,23%, а євро – 3,13%. Оскільки уряд очікує надходження позики від ЄС, за якою ставка фактично дорівнює нулю через субсидію, то такий підхід є зрозумілим. Також уряд провів черговий обмін ОВДП на суму 5,7 млрд грн, щоб відтермінувати терміни погашення боргу.

Рисунок 7: Фінансування та гранти, які надійшли в державний бюджет, млрд грн

Примітка: * гранти є частиною доходів бюджету. Зовнішня допомога від ERA включена в гранти, якщо надходить від США через рахунок Світового Банку, та в позики, якщо надходить від інших партнерів.

Джерело: Мінфін

Зовнішні запозичення становили лише близько 45 млн дол. США, які надійшли за різними програмами через Світовий Банк.

Зміни до Держбюджету. Уряд ініціював зміни до Держбюджету на 2026 рік передусім для фінансування оборони та безпеки, закладені видатки в ухваленому Держбюджеті на цей рік були меншими за минулорічні. Зміни стали можливими після рішення ЄС про надання Україні допомоги в формі Ukraine Support Loan у сумі 90 млрд євро на 2026-2027 рр. З цієї суми 30 млрд євро буде спрямовано на бюджетне фінансування за механізмами макрофінансової допомоги та Ukraine Facility, а тому будуть визначені умови та індикатори надання такої допомоги. 60 млрд євро буде надано як допомогу на оборону та безпеку: чіткого механізму ще остаточно не визначено, але, найімовірніше, кошти в бюджет України не будуть надходити, а допомога надаватиметься в натуральній формі. При цьому у 2026 році бюджетна підтримка становитиме 16,7 млрд євро (по 8,35 млрд євро за кожним механізмом) та військова допомога – 28,3 млрд євро. Допомога надаватиметься на основі розробленої Україною та схваленої Європейською Комісією Стратегії фінансування.

Зміни до Держбюджету, запропоновані урядом, передбачають, що 13,2 млрд євро (в еквіваленті) буде спрямовано на соціальні та гуманітарні цілі, а 31,8 млрд євро на оборону та безпеку. Це свідчить про те, що Єврокомісія узгодила використання частини бюджетної підтримки Ukraine Support Loan на сплату військового забезпечення, як це вже відбулось в кінці 2025 року.

Отже, як вже було в презентації Мінфіну, додаткові гроші підуть передусім на збільшення видатків на оборону та безпеку на 1 560 млрд грн (до 4 367 млрд грн):

- 174,3 млрд грн на грошове забезпечення військових (разом 1 454 млрд грн);
- 1 371 млрд грн на озброєння та військову техніку, зокрема закупівлю і ремонт (разом 2 297 млрд грн) - це як раз буде переважно або повністю спеціальний фонд Держбюджету;
- 14,6 млрд грн на резерв у сфері оборони та безпеки (разом 213,6 млрд грн).

Також буде 40 млрд грн передбачено на нову бюджетну програму для Комплексних планів стійкості регіонів і окремих міст на зимовий сезон 2026/27. Йдеться про захист критичної інфраструктури, розосереджена теплова генерація, когенераційні установки та резервні джерела живлення для об'єктів тепло- і водопостачання. Це лише частка потрібних на це коштів, але принаймні є з чого почати фінансування втілення Планів стійкості.

Додаткові 40 млрд грн буде додано до Резервного фонду (його сукупне фінансування становитиме 89 млрд грн) для нагальних і непередбачених потреб в умовах воєнного стану.

План України. Уряд в квітні нарешті подав звіт про виконання Плану України, а Європейська Комісія його схвалила та прийняла рішення про виділення Україні 2,75 млрд євро траншу. Це фактично дорівнює траншу, який був запланований на четвертий квартал 2025 року, що стало можливим завдяки зміні Єврокомісією Методології виділення траншів Україні за Ukraine Facility. Так, нова Методологія дозволила врахувати чотири реалізовані індикатори з терміном виконання у 2026 року. Також Україна в квітні виконала три індикатори 2025 року додатково до тих, які були виконані раніше. Разом з тим, Україна досі не виконала по одному індикатору за перший та другий квартали 2025 року, 9 індикаторів четвертого кварталу та шість індикаторів першого кварталу 2026 року. Перший парламентський тиждень травня виявився проваленим без виконання індикаторів Плану України.

Інші зобов'язання. Україна не виконала досі податковий структурний маяк, який визначено обов'язковим для перегляду Програми МВФ. При цьому, очікується, що місія МВФ приїде в Київ для перегляду вже в кінці травня. Так, досі не схвалено закони про оподаткування доходів з цифрових платформ та оподаткування всіх посилок. Законопроект щодо ПДВ для спрощеної системи оподаткування так і не було подано до парламенту, але виконання цієї складової структурного маяка, найімовірніше, буде відтерміновано. Україна також ухвалила лише один з чотирьох законопроектів, необхідних для отримання позики від Світового Банку.

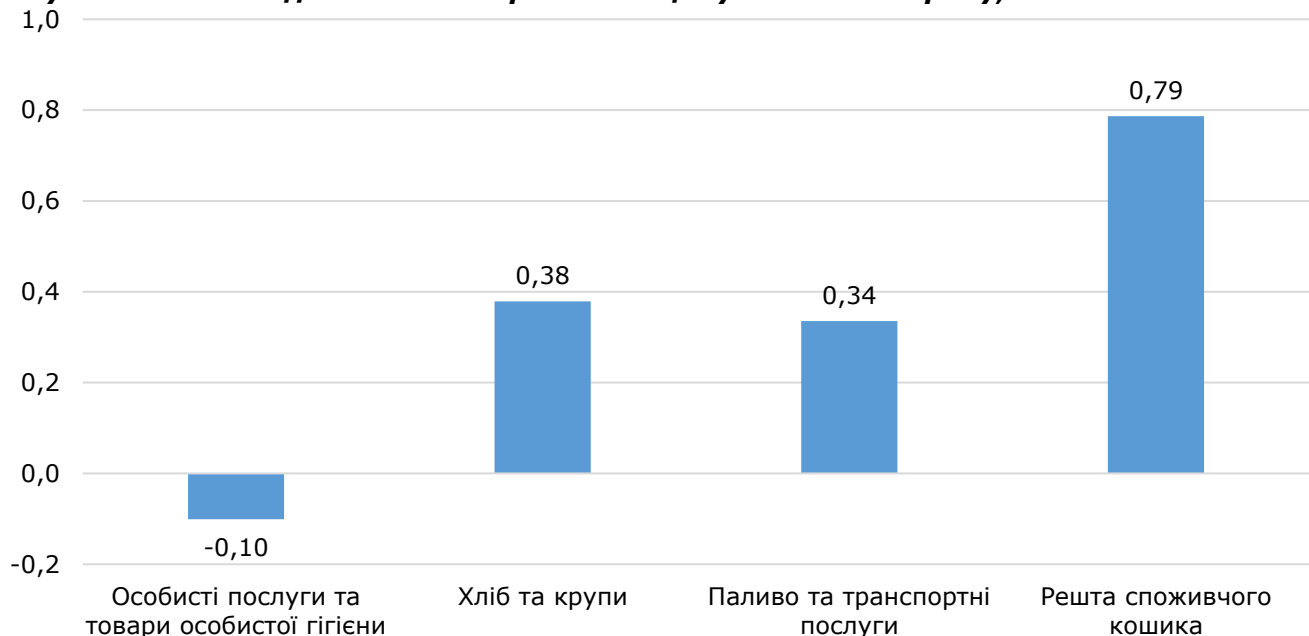
Інфляція: Споживча інфляція надалі прискорилась до 8.6% дпр у квітні

Споживча інфляція у квітні прискорилася до 8,6% дпр з 7,9% дпр у березні. Як і у березні різке зростання вартості пального та спричинене цим зростання транспортних витрат як безпосередньо додали до інфляції, так і спричинили підвищення цін на велику частину споживчого кошику. Поки що зростання цін на окремі товари та послуги залишалося стриманим, тоді як інші товари виявилися більш чутливими до зростання витрат.

ІСЦ у квітні зріс на 1,4% дпм, що було дещо менше, ніж у березні, завдяки більш сприятливим сезонним тенденціям цін. Внаслідок підвищення світових цін на нафту через війну на Близькому Сході, ціни на пальне зросли на 8% дпм, а ціни на транспортні послуги – на 6% дпм, що разом безпосередньо додало понад 0,3 в.п. до місячної інфляції. Різке подорожчання гречки через низькі запаси та вищі ціни на хліб додали ще 0,4 в.п. Сезонне зниження цін на індивідуальні послуги певною мірою стримало місячне зростання цін.

За вирахуванням разових і сезонних коливань цін інфляція прискорилася у відповідь на додатковий тиск витрат і становила близько 0,9–1,0% дпм. Це відображало підвищення цін на ширший перелік товарів та послуг оскільки високі ціни на пальне зберігалися вже другий місяць поспіль.

Рисунок 8: Внески до місячного зростання цін у квітні 2026 року, в.п.

Джерело: Власні розрахунки на основі даних Держстату.

Обмінний курс та монетарна політика: Міжнародні резерви скоротились

Обмінний курс. Курс гривні залишався доволі стабільним до долара та євро за останні тижні і був близьким до 44 грн за долар. НБУ скоротив інтервенції до 3,2 млрд дол. США за чотири тижні, що закінчилися 10 квітня. Це нижче за середнє значення у 2026 році (3,5 млрд дол. США). Чистий попит на іноземну валюту з боку клієнтів банків поступово зменшувався через дещо нижчий імпорتنний попит останніми тижнями. Менші очікування знецінення гривні допомогли знизити чистий попит на готівкову іноземну валюту.

За підсумками квітня міжнародні резерви скоротились на 7,3% до 48,2 млрд дол. США через валютні інтервенції НБУ, які становили 3,6 млрд дол., а також боргові виплати держави на фоні майже повної відсутності притоку міжнародної допомоги. Так, чисте погашення валютних ОВДП склало 94 млн дол. США, а витрати на обслуговування зовнішнього боргу склали 538 млн дол. яких 250 млн були за боргом перед Світовим Банком та ЄС.

Монетарна політика. Комітет НБУ з монетарної політики 29 квітня одногосло зберіг облікову ставку на рівні 15,0% річних. Регулятор погодився, що поточний шок пропозиції через зростання витрат робить зниження ставки цього року малоімовірним. Водночас очікується, що енергетичний шок буде тимчасовим, тому підвищення ставки може бути передчасним. Таке

рішення також відповідає порадам МВФ центральним банкам не поспішати з реагуванням на підвищення цін на нафту та газ внаслідок війни на Близькому Сході.

Рисунок 9: Офіційний курс гривні до долара США (грн за доллар)

Джерело: НБУ.

Контакти:

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01030 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
E-mail: institute@ier.kyiv.ua
<http://www.ier.com.ua>

Застереження

Ця публікація була підготовлена Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій. Її зміст є виключною відповідальністю Інституту економічних досліджень і політичних консультацій. MEMU має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.